

Opinnäytetyö (AMK)
Sosiaali-alan koulutusohjelma
Lapsi-, nuoriso- ja perhetyö
2015

Heini Alén

MONIKULTTUURINEN KASVATUSKUMPPANUUS PÄIVÄKOTI VILLASUKASSA

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Sosiaalialan koulutusohjelma | Lapsi-, nuoriso- ja perhetyö

2015 | 39

Heli Virjonen

Heini Alén

MONIKULTTUURINEN KASVATUKUMPPANUUS PÄIVÄKOTI VILLASUKASSA

Tutkimuksen tavoitteena oli tutkia, miten monikulttuurinen kasvatuskumppanuus toteutuu Sateenkaari Koto ry:n monikulttuurisessa Päiväkoti Villasukassa, syventää ja kehittää monikulttuurista kasvatuskumppanuutta sekä löytää monikulttuurisen kasvatuskumppanuuden erityispiirteitä. Tutkimus oli luonteeltaan kvalitatiivinen tutkimus.

Tutkimusaineisto koostui työntekijöiden ja lasten vanhempien haastatteluista ja haastatteluita täydentävistä kyselyistä. Haastattelut toteutettiin puolistrukturoituna teemahaastatteluina. Aineiston analyysimenetelmänä käytettiin sisällönanalyysiä ja teemoittelua. Tutkimuksen teoriaosuudessa käsitellään monikulttuurisuutta, monikulttuurista varhaiskasvatusta, kasvatuskumppanuutta sekä monikulttuurisen identiteetin kehittymistä.

Tutkimuksen mukaan Päiväkoti Villasukan lasten vanhemmat ovat tyytyväisiä yhteistyöhön päiväkodin työntekijöiden kanssa. Myös päiväkodin työntekijät kokevat yhteistyön vanhempien kanssa helpoksi. Monikulttuurinen kasvatuskumppanuus toteutuu Päiväkoti Villasukassa hyvin. Monikulttuurisessa kasvatuskumppanuudessa korostuvat työntekijöiden kulttuurinen osaaminen, tiedonkulku sekä kulttuuristen asioiden huomioiminen päiväkodin arjessa.

ASIASANAT:

varhaiskasvatus, kasvatuskumppanuus, monikulttuurisuus, identiteetti

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree programme in Social Services | Child-, youth- and familywork

2015 | 39

Heli Virjonen

Heini Alén

MULTICULTURAL EARLY CHILDHOOD EDUCATION AND CARE PARTNERSHIP IN THE DAY CARE CENTER VILLASUKKA

The aim of this research was study, how multicultural ECEC partnership actualizes in the Sateenkaari Koto's day care center Villasukka, develop multicultural ECEC partnership and find out characteristics of multicultural ECEC partnership.

This research was qualitative and research material was collected by interviews and inquiries of parents and educators of the day care Villasukka. The interviews were half-structured theme interviews. I analyzed the research material by splitting it in different groups and themes.

Theory of this study based on multiculturalism, multicultural early childhood education, ECEC partnership and development of multicultural identity.

This research indicates that multicultural ECEC partnership actualizes very well in the day care center Villasukka. Parents and educators are contents. The most important things in multicultural ECEC partnership are multicultural competence of educators, communication between parents and educators and respect of cultural habits.

KEYWORDS:

early childhood education, ECEC partnership, multiculturalism, identity

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 MONIKULTTUURINEN YHTEISKUNTA	8
2.1 Mitä monikulttuurisuus on?	8
2.2 Maahanmuutto Suomeen	9
2.3 Monikulttuurisen väestön sijoittuminen	11
3 MONIKULTTUURINEN VARHAISKASVATUS	13
3.1 Monikulttuurinen varhaiskasvatus lakien ja asiakirjojen mukaan	13
3.2 Työntekijän kompetenssi	14
3.3 Monikulttuurisen identiteetin rakentuminen	15
4 KASVATUSKUMPPANUUDEN OSA-ALUEITA	17
4.1 Bronfenbrennerin ekologinen teoria	17
4.2 Kasvatuskumppanuus	18
4.3 Dialogisuus	20
5 TUTKIMUSTYÖN TAUSTAA	22
5.1 Aikaisempi tutkimus aiheesta	22
5.2 Tutkimuksen aihe, tavoite ja tutkimuskysymykset	24
5.4 Kvalitatiivinen tutkimus	25
5.5 Tutkimusmenetelmät	25
5.5 Aineiston dokumentointi ja analysointi	26
5.6 Tutkimuksen luotettavuus	27
6 TULOKSET	29
6.1 Kasvatuskumppanuus Päiväkoti Villasukassa	29
6.2 Monikulttuurisen kasvatuskumppanuuden erityispiirteet	30
6.3 Monikulttuurisen kasvatuskumppanuuden kehittäminen	32
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	33

LIITTEET

- Liite 1. Haastattelurunko.
- Liite 2. Täydentävä kysely.

1 JOHDANTO

Tutkimuksen läpäisevä teema on monikulttuurisuus ja sen erityispiirteet varhaiskasvatuksen kasvatuskumppanuudessa. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää vanhempien ja päiväkodin työntekijöiden näkemyksiä monikulttuurisesta kasvatuskumppanuudesta sekä sen erityispiirteistä ja kehittämisestä.

Monikulttuurisuus on läsnä Suomessa joka paikassa. Aihe on ajankohtainen, sillä ihmiset liikkuvat koko ajan entistä enemmän. Tänä vuonna turvapaikanhakijoita on saapunut Eurooppaan ennätysmäärä. Vuonna 2020 Suomessa on arvioitu olevan lähes kaksinkertainen määrä ulkomaankansalaisia nykyiseen verrattuna. Kuitenkin Suomessa on vähän ulkomaan kansalaisia muihin Euroopan maihin verrattuna.

Suomessa monikulttuurisuus näkyy etenkin suurissa kaupungeissa, päiväkodeissa ja kouluissa. Varhaiskasvatuksella on suuri merkitys monikulttuurisen lapsen kotoutumisessa suomalaiseen yhteiskuntaan. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on lapsen kokonaisvaltaisen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisen lisäksi edistää maahanmuuttajataustaisen lapsen suomen tai ruotsin kielen kehitystä vertaisryhmässä sekä edistää lapsen monikulttuurisen identiteetin kehittymistä. Samanaikaisesti varhaiskasvattajien on hyvä kannustaa vanhempia heidän oman kielen ja kulttuurin säilyttämiseen. Oman taustan, kielen ja kulttuurin tunteminen on edellytyksenä lapsen monikulttuurisen identiteetin kehittymiselle. Integraatiossa oma kieli ja kulttuuri säilyvät valtakulttuurin omaksumisen ohella.

Monikulttuurinen kasvatuskumppanuus voidaan nähdä myös laajemmassa merkityksessä, jolloin jokaisella perheellä on omanlaisensa kulttuuri. Kaikki perheet ovat omia ainutlaatuisia yksiköjä, joilla on omat arvot ja tavat toimia. Useasti ihmisen persoonallisuus ja yksilöiden väliset erot ovat suurempia kuin kulttuurien väliset erot.

Kasvatuskumppanuutta ohjaavat kuuntelemisen, kunnioituksen, luottamuksen ja dialogisuuden periaatteet ja näistä periaatteista käsin kumppanuutta aletaan

rakentamaan jokaisen perheen kanssa kulttuurista riippumatta. Tässä tutkimuksessa monikulttuurisella kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan kasvatuskumppanuutta perheiden kanssa, joissa toinen tai molemmat vanhemmat edustavat jotain muuta kuin valtakulttuuria. Valtakulttuurilla tarkoitetaan suomalaista kulttuuria.

2 MONIKULTTUURINEN YHTEISKUNTA

2.1 Mitä monikulttuurisuus on?

Kulttuuri -sana perustuu latinan kielen sanoihin *colere*, viljellä ja sen johdannaiseen *cultura*, viljelys, jolla myöhemmin tarkoitettiin myös sivistystä ja jalostusta. Kulttuuri -sanalla on useita merkityksiä. Useimmiten kulttuurilla tarkoitetaan yhteisten tapojen ja uskomusten järjestelmää, jonka ihmiset ovat omaksuneet yhteisön jäseninä toimiessaan. Kulttuuri on aina jaettu ilmiö, joka yhdistää, mutta myös erottaa. (Tampereen yliopisto 2015.)

Monikulttuurisessa yhteiskunnassa on edustettuina monia eri kulttuureita. Monikulttuurinen yhteiskunta on etnisesti ja kulttuurisesti monimuotoinen. Siellä puhutaan eri kieliä, harjoitetaan eri uskontoja ja perinteitä sekä ollaan lähtöisin eri maista. (Lipponen ym. 2008, 11; Saukkonen 2013, 115.)

Monikulttuurisia yhteiskuntia on ollut aina, sillä kulttuurit syntyvät vuorovaikutuksessa toisten kulttuurien kanssa. Suomessa on vanhoja kulttuurisia vähemmistöjä kuten saamelaiset, romanit ja suomenruotsalaiset, sekä parin viime vuosikymmenen aikana Suomeen muuttaneita eri kulttuuritaustaisia ihmisiä, jotka muodostavat omanlaisiaan yhteisöjä. (Lehtonen & Löytty 2003, 7.)

Suomi on monen eri mittapuun mukaan yksi Euroopan monikulttuurisimpia maita. Monista muista maista poiketen vähemmistöjen oikeuksia on kirjattu lakiin. Ahvenanmaalaisilla on itsehallinto ja saamelaisilla kulttuuri-itsehallinto. Suomessa perustuslaki takaa ihmisen oikeuden oman kielen ja kulttuurin säilyttämiseen sekä yhdenvertaisuuslaki syrjimättömyyden iän, etnisen taustan, kansallisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden, sukupuolisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Kansallisen lainsäädännön mukaan valtion tehtäviin kuuluu historiallisten vähemmistöjen, alkuperäiskansan ja maahanmuuttajien kielen, kulttuurin ja identiteetin tukeminen. (Saukkonen 2013, 114.)

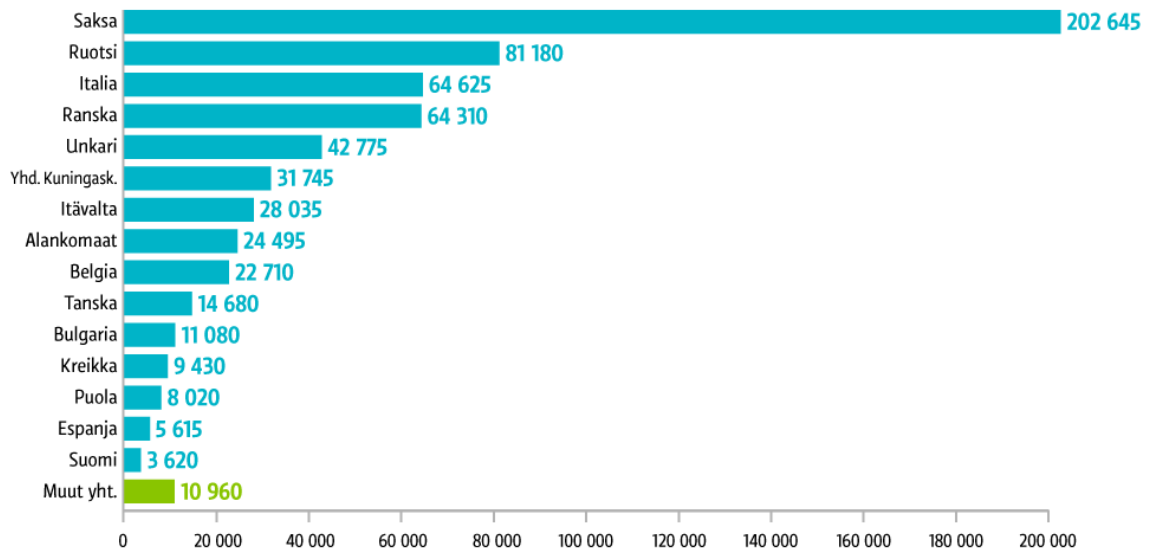
2.2 Maahanmuutto Suomeen

Suomeen pysyvästi muuttaneita ulkomaalaisia ihmisiä kutsutaan usein maahanmuuttajiksi. Maahanmuuttajiksi kutsuttu ihmisryhmä on hyvin epäyhtenäinen joukko ihmisiä, joiden perusteet Suomeen muutolle ovat moninaiset. (Räty 2002.) Pääasiassa Suomeen muutetaan perhesiteiden, työn tai opiskelun takia (Työ- ja elinkeinoministeriö 2015). Maahanmuuttoviraston mukaan vuonna 2014 Suomeen muutettiin eniten perhesiteen perusteella 33 %, toiseksi opiskeluiden takia 28 % ja kolmanneksi työn perässä 25 %. Kiintiöpakolaisia ja kansainvälistä suojelua tarvitsevia ihmisiä kaikista vuonna 2014 Suomeen muuttaneista oli 10 %. (Maahanmuuttovirasto 2014.)

Viime vuosina Suomeen on muuttanut noin 30 000 ihmistä vuosittain. Pohjoismaihin ja muihin läntisen Euroopan maihin verrattuna Suomen ulkomaalaistaustaisten ihmisten määrä on pieni. Suomen sijainti Euroopan laidalla, harvinaiset kielet ja ulkomaalaisen työvoiman pieni tarve on vaikuttanut osaltaan siihen, että Suomeen on muutettu vähän. Tilanne on kuitenkin vähitellen muuttumassa ihmisten liikkuvuuden lisääntyessä entisestään, myös konfliktit eri puolilla maailmaa vaikuttavat, etenkin kansainvälistä suojelua tarvitsevien ihmisten määrään. (Sisäministeriö 2015.) Suomeen on vuoden 2015 elokuun loppuun mennessä saapunut yli 6300 turvapaikanhakijaa, kun koko viime vuonna turvapaikanhakijoita oli 3651. Vuonna 2015 turvapaikanhakijoita on ennustettu saapuvan 15 000. Siitä huolimatta Suomeen tulee edelleen vähän turvapaikanhakijoita muihin Euroopan maihin verrattuna. (Maahanmuuttovirasto 2015; Yle 2015.) Esimerkiksi vuonna 2014 Ruotsiin tuli 81 810 turvapaikanhakijaa ja Saksaan 202 645 turvapaikanhakijaa. (Kuvio 1.)

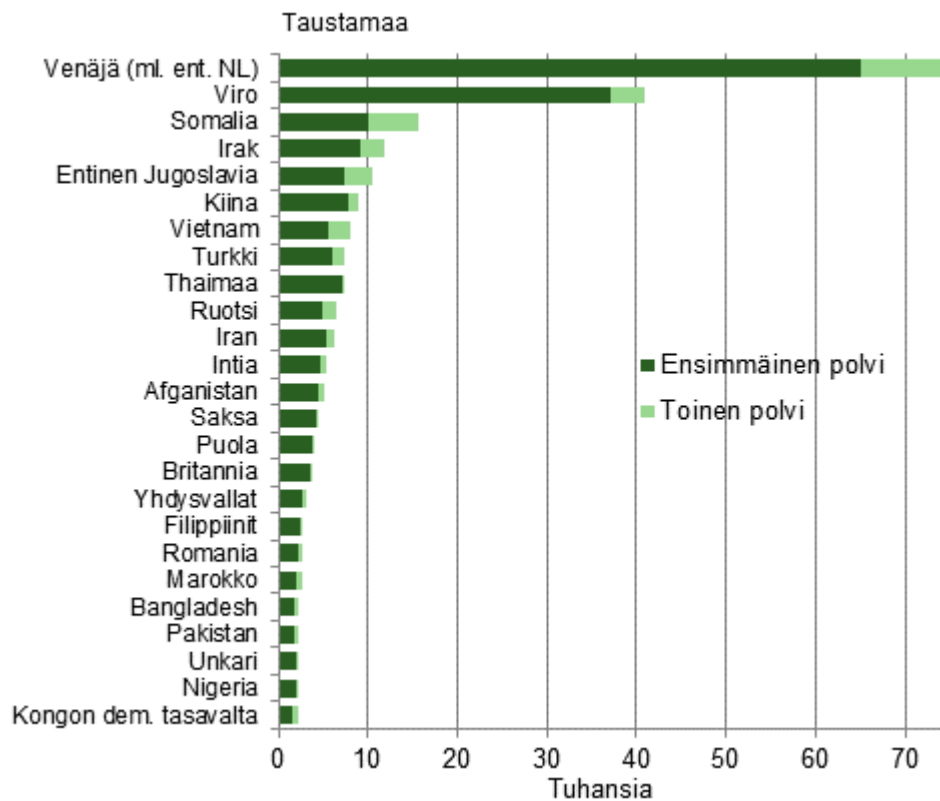
2014 EU:hun tulleet turvapaikanhakijat

Lähde: Eurostat

Kuvio 1. EU:hun tulleet turvapaikanhakijat vuonna 2014 (Yle 2015).

Suomessa arvioidaan olevan lähes kaksinkertainen määrä ulkomaalaistaustaisia ihmisiä vuonna 2020 vuoteen 2013 verrattuna (Sisäministeriö 2015). Selvästi suurimman ulkomaalaistaustaisten ryhmän Suomessa taustamaan mukaan muodostavat Venäjän ja entisen Neuvostoliiton alueelta muuttaneet ihmiset. Toiseksi eniten on Virossa muuttaneita ja heidän jälkeläisiään. Seuraavaksi suurimmat ryhmät ovat Somaliasta ja Irakista muuttaneet. (Kuvio 2.) Toisen polven maahanmuuttajiksi sanotaan Suomessa syntyneitä maahanmuuttajien lapsia (Räty 2002).

Kuvio 2. Ulkomaalaistaustaiset ihmiset Suomessa taustamaan mukaan vuonna 2013 (Tilastokeskus 2015).

2.3 Monikulttuurisen väestön sijoittuminen

Valtaosa Suomen monikulttuurisesta väestöstä ja kansainvälisen muuttoliikkeen muuttovoitosta keskittyy kaupunkialueille. Monikulttuurinen väestö keskittyy alueille, joissa jo entisestään asuu paljon samaa kulttuuria edustavia ihmisiä. (Saari 2013.) Kaupungeissa monikielinen ja -kulttuurinen väestö keskittyy samoille asuinalueille. Väestön keskittymiseen voidaan vaikuttaa asunto- ja sosiaalipoliittisilla toimenpiteillä. Helsingin suurimmat monikulttuuriset keskittymät sijaitsevat itäisessä Helsingissä. (Moniku 2005–2007.) Turussa monikulttuurisimpia asuinalueita ovat Varissuo, Lauste, Halinen, joista Varissuo on koko Suomen monikulttuurisin lähiö. Varissuolla 38 % asukkaista puhuu äidinkielenään jotain muuta kuin suomea tai ruotsia. (Salminen 2012, 15.)

Monikulttuurisen väestön keskittymiseen liittyy sekä hyviä että huonoja puolia. Yhteisön tuki on vahvaa ja esimerkiksi liiketoiminnan harjoittaminen voi olla helpompaa oman kulttuurin edustajista koostuvassa yhteisössä. Vaarana on kuitenkin kielen oppimisen ja kotoutumisen hidastuminen, jos ympärillä on vain saman kielen ja kulttuurin edustajia, suomenkielisten osuuden jäädessä pieneksi. (Turkulainen 2013.)

Pääkaupunkiseudun kunnilla on lähtökohtana se, että peruspalvelut, kuten päivähoitopaikka, saadaan lähipalveluperiaatteen mukaisesti läheltä kotia. Näin ollen monikulttuurisilla alueilla monikielisten ja -kulttuuristen lasten osuus alueen päiväkodeissa ja kouluissa on suuri. Moniku -hankkeen selvityksessä kävi ilmi, että lapsiryhmän toimivuuden ja kielen oppimisen kannalta monikulttuuristen ja -kielisten lasten osuus saisi olla enintään 30 %. Turussa ja Helsingissä on päiväkoteja ja kouluja, joiden ryhmissä yli 70 % lapsista puhuu äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia. Lapsiryhmissä, joissa monikulttuuristen lasten osuus on yli 30 %, pitäisi kiinnittää erityistä huomiota toiminnan suunnitteluun ja henkilöresurssien käyttöön. Yksi keino on sijoittaa kaksi lastentarhanopettajaa ryhmään, jossa monikulttuuristen lasten määrä on suuri. (Moniku 2005–2007, 7.)

3 MONIKULTTUURINEN VARHAISKASVATUS

3.1 Monikulttuurinen varhaiskasvatus lakien ja asiakirjojen mukaan

Suomessa varhaiskasvatuksen arvopohja perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukselle, jonka Suomi on ratifioinut (Eerola-Pennanen 2011, 234). Lasten oikeuksien sopimuksen neljä yleistä pääperiaatetta ovat syrjimättömyys, lapsen edun huomioiminen, lapsen oikeus elämään ja kehittymiseen sekä lapsen näkemyksen kunnioittaminen (UNICEF 2015a). Lapsen oikeuksien sopimuksen mukaan vanhemmilla on ensisijainen ja yhteinen vastuu lapsen kasvatuksesta ja kehityksestä lapsen edun mukaisesti (UNICEF 2015b).

Monikulttuurista päivähoitoa ja varhaiskasvatusta ohjaavat ja määrittävät lapsen oikeuksien sopimuksen ohella useat eri lait ja asiakirjat. Päivähoitolaki ja -asetus sekä valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ovat niistä tärkeimmät, mutta myös kotoutumis-, kieli- ja ulkomaalaislaki määrittävät monikulttuurisen varhaiskasvatuksen toteuttamista. (Järvi 2005–2007.) Suomen perustuslaissa (1999/731) todetaan, että kaikkia ihmisiä on kohdeltava yhdenmukaisesti huolimatta sukupuolesta, iästä, alkuperästä, kielestä, vakaumuksesta, mielipiteestä, terveydentilasta, vammaisuudesta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Yhdenvertaisuuslaki (2014/1325) kieltää syrjinnän edellä mainittujen syiden perusteella.

Laissa lasten päivähoidosta (1983/304) säädetään, että yhtenä päivähoidon tavoitteena on yleinen kulttuuriperinne huomioon ottaen edistää lapsen fyysistä, sosiaalista ja tunne-elämän kehitystä sekä tukea lapsen esteettistä, älyllistä, eettistä ja uskonnollista kasvatusta. Uskonnollisessa kasvatuksessa on kunnioitettava vanhempien vakaumusta. Asetus lasten päivähoidosta (1994/1336) tarkoittaa edellä mainittuja tavoitteita koskemaan myös suomen- tai ruotsinkielisten, saamelaiden, romanien ja eri maahanmuuttajaryhmien lasten oman kielen ja kulttuurin tukemista yhteistyössä kyseisen kulttuurin edustajien kanssa.

Valtakunnallisissa varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa korostetaan maahanmuuttajataustaisen lapsen vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä sekä vanhempien tukemista oman kielen ja kulttuurin säilyttämiseen. Varhaiskasvattajien tehtävänä on edistää maahanmuuttajataustaisen lapsen suomen- tai ruotsinkielen oppimista sekä tukea lapsen sosiaalisia suhteita vertaisryhmässä. Maahanmuuttajataustaisen lapsen varhaiskasvatus ja esiopetus järjestetään osana tavallisia varhaiskasvatuspalveluja. Tavoitteena on toiminnallisen kaksikielisyyden saavuttaminen. (Heikkilä ym. 2007, 39–40; Järvi 2005–2007, 8–9.) Laadukkaalla varhaiskasvatuksella on merkittävä vaikutus maahanmuuttajataustaisen lapsen kotoutumisessa suomalaiseen yhteiskuntaan (Kivijärvi 2011, 246).

3.2 Työntekijän kompetenssi

Monikulttuurisessa työyhteisössä työntekijältä vaaditaan kulttuurisensitiivisyyttä sekä halua toimia erilaisissa kulttuurisissa ympäristöissä. Kulttuurisensitiivisellä työntekijällä on herkkyyttä tunnistaa eri kulttuurien, myös oman kulttuurinsa, erityispiirteitä. Kulttuurisesti vastuuntuntoinen työntekijä reflektoi omaa toimintaansa sekä tunnistaa omat kulttuuriset arvonsa. Reflektoinnin kautta työntekijän on mahdollista tiedostaa omia kulttuureihin liittyviä ajatuksia ja mahdollisia väärinkäsityksiä. Kulttuurisesti vastuuntuntoinen työntekijä suhtautuu kulttuureihin realistisesti. (Eerola-Pennanen 2011, 244; Paavola & Talib 2010, 77.)

Kulttuurinen pätevyys voidaan jakaa kolmeen osa-alueeseen, jotka ovat sidoksissa tietoon, tunteeseen ja käytökseen. Kulttuurisesti pätevällä työntekijällä on tietoa eri kulttuureista ja niihin liittyvistä tavoista, uskonnoista, ruuista, kielistä ja sosiaalisista tavoista. Tunteeseen liittyvä pätevyys sisältää halun ymmärtää, hyvän ristiriitojen ratkaisukyvyyn ja myönteisen suhtautumisen erilaisuuteen. Kulttuurisesti pätevä työntekijä osoittaa arvostusta eri kulttuuritaustaisia ihmisiä kohtaan ja haluaa olla loukkaamatta ketään. (Kivijärvi 2011, 249.)

Etnorelativistisessa ajattelussa ymmärretään, että ihmiset ovat samanlaisia sosiaalisia ja psyykkisiä olentoja riippumatta siitä, mitä kulttuuria he edustavat.

Arvot nähdään suhteellisina ja omaa kulttuuria suhteutetaan muihin kulttuureihin. Jotta työntekijä pystyisi ajattelemaan etnorelativistisesti, on hänen täytynyt tiedostaa oma toiseutensa tai erilaisuutensa. Työntekijä ymmärtää, että humanismi edellyttää monikulttuurisuuden ymmärtämistä, hyväksymistä ja huomiointamista. Etnorelativistisesti ajatteleva työntekijä osaa toimia erilaisissa kulttuurisissa tilanteissa soveltaen erilaisia viitekehyksiä ja ajatusmalleja. Etnorelativistisen ajattelun saavuttaminen vaatii työntekijältä muutosprosessia ja toimimista erilaisissa kulttuurisissa tilanteissa, joissa työntekijä jatkuvasti reflektoi omaa toimintaansa sekä pohtii kriittisesti tilanteita ja ristiriitoja. (Paavola & Talib 2010, 78–83.)

3.3 Monikulttuurisen identiteetin rakentuminen

Ihmisen identiteetti muodostuu vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa. Identiteetti on sidoksissa ihmisen kuulumiseen johonkin yhteisöön tai kulttuuriin. Siihen vaikuttavat sekä ihmisen sisäiset kokemukset että ympäristön määrittelyt. Ihmisellä voi olla yksi tai useampia identiteettejä ja ne muokkautuvat läpi elämän. Tätä prosessia kutsutaan identifikaatioksi. Identiteetin avulla ihminen vastaa kysymyksiin, kuka minä olen ja mihin minä kuulun. (Mäkinen 2011, 95; Talib & Lipponen 2008, 53.)

Maahanmuutto vaikuttaa usein ihmisen identiteetin kehitykseen. Uudessa maassa on usein vieras kieli, kulttuuri ja ympäristö. Maahanmuuton seurauksena ihmisen tietoisuus omasta itsestään saattaa heikentyä. Valtaväestön asenteilla ja suhtautumisella on suuri merkitys muuttajan identiteetin uudelleenmuokkautumiseen. (Halme & Vataja 2011, 11; Talib & Lipponen 2008, 76.)

Myös varhaiskasvattajalla on suuri vaikutus monikulttuurisen lapsen identiteetin kehittymiseen. Varhaiskasvattajan hyvä vuorovaikutussuhde lapsen kanssa tukee lapsen identiteetin muotoutumista ja kognitiivista kehitystä. Lapsen äidinkielen ja kulttuurin arvostaminen ja huomioiminen päivähoidossa vaikuttaa sekin myönteisesti lapsen identiteettiin. Lapsen pitää saada käyttää äidinkieltään päiväkodissa. Tämän toteutumiseksi voidaan samaan lapsiryhmään sijoittaa sa-

maa kieltä puhuvia lapsia. Lapsen vanhempia tuetaan perheen oman kulttuurin ja äidinkielen säilyttämisessä ja välittämisessä lapselle, sillä päävastuu oman kielen ja kulttuurin säilymisessä on vanhemmilla. Hyvällä varhaiskasvattajalla on korkeat odotukset ja positiivinen asenne kaikkia lapsia kohtaan, heidän taustoistaan riippumatta. (Paavola & Talib 2010, 226–235.) Monikulttuurisen lapsen identiteetin kehittymistä tukevat myös päiväkodissa työskentelevät monikieliset ja -kulttuuriset työntekijät (Moniku 2005–2007, 7).

Monikulttuurisen ihmisen kulttuuri-identiteetti sisältää sekä etnisen että kansallisen identiteetin. Ihmisen sosiaaliseen identiteettiin sisältyy kuuluminen johonkin kulttuuriryhmään. Monikulttuurisen ihmisen kulttuuri-identiteetin muodostumiseen vaikuttavat muun muassa aika, kotoutumisen onnistuminen/epäonnistuminen, valtaväestön asenteet sekä oma kyky tarkastella kriittisesti sekä oman etnisen kulttuurin että uuden kansallisen kulttuurin arvoja ja käytäntöjä. (Talib & Lipponen 2008, 79.)

Monikulttuurisuuskasvatus

Monikulttuurisuuskasvatuksen tavoitteena on oikeudenmukaisuuden ja tasa-arvon toteutuminen sekä rasismien ehkäiseminen. Pätevä varhaiskasvattaja suhtautuu opetusmateriaaliin kriittisesti ja valitsee opetusmateriaalin siten, että se tukee moninaisuutta eikä vahvista stereotyyppioita. Menetelmien valinnassa tulee ottaa huomioon eri oppimistyyliä ja kulttuurit. Lasten ja perheiden taustat sekä lapsen yksilölliset ominaisuudet on tärkeä huomioida. Monikulttuurisuuskasvatuksen avulla on mahdollista tukea lapsen kulttuurisen identiteetin ja terveen itsetunnon kehittymistä. (Paavola & Talib 2010, 227–235.)

4 KASVATUSKUMPPANUUDEN OSA-ALUEITA

4.1 Bronfenbrennerin ekologinen teoria

Kasvatuskumppanuuden taustalla vaikuttavat kontekstuaaliset teoriat etenkin Bronfenbrennerin ekologinen teoria. Bronfenbrennerin mukaan yksilön kehitys tapahtuu aina vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa. Lapsen kasvuun ja oppimiseen vaikuttaa se elinympäristö, jossa lapsi kasvaa. Lapsen oma elinympäristö täytyy ottaa huomioon, jotta kehityksen ja oppimisen mahdollisuuksia pystytään ymmärtämään laajemmin. (Hujala ym. 1998, 11.)

Bronfenbrenner laajentaa näkemystä yksilön kehityksestä tarkastelemalla samanaikaisesti yksilöä ja ympäristöä. Aikaisemmissa kasvatusta ohjaavissa teorioissa on tarkasteltu joko yksilöä tai ympäristöä. Ekologisen teorian mukaan yksilö kehittyy vuorovaikutuksessa eri ympäristöjen kanssa samalla vaikuttaen itse aktiivisesti ympäristöönsä. Lapsen kasvaessa myös kehityksen kannalta merkitykselliset ympäristöt sekä näiden väliset suhteet lisääntyvät. (Karila & Puroila 2001, 207.)

Ekologisessa teoriassa ympäristöt nähdään sisäkkäisinä järjestelminä, joita ovat mikro-, meso-, ekso- ja makrosysteemit. Mikrosysteemi on lapsen välitön ympäristö, jossa lapsi itse on aktiivinen toimija. Lapsi vaikuttaa lähiympäristöönsä ajatuksillaan ja toiminnallaan ja siten koko ajan muokkaa ympäristöään uudelleen. Lapsen tärkein kasvuympäristö on perhe. Syvimmät ja jatkuvimmat siteet lapsi muodostaa perheeseensä. Muita merkittäviä varhaislapsuuden mikrosysteemejä ovat päivähoitopaikka ja kaveripiiri. Mikrosysteemi muodostuu erilaisista toiminnoista, rooleista ja henkilöiden välisistä suhteista. Olennaista on se, miten yksilö kokee ympäristönsä piirteet, sekä yksilön tilanteille ja olosuhteille antamat merkitykset. Toimiminen erilaisissa mikrosysteemeissä esimerkiksi eri kulttuureista, uskonnollisista, etnisistä ryhmistä tai eri ikäryhmistä olevien ihmisten kanssa voi olla lapsen kehitykselle hyväksi edellytyksenä että suhteet mikrosysteemien välillä toimivat. (Karila ym. 2001, 212.)

Mesosysteemin yhteydet ja prosessit muodostuvat kahden mikrosysteemin kohdatessa esimerkiksi lapsen aloittaessa päivähoiton. Mesosysteemissä korostuu kasvuympäristöjen vuorovaikutus ja sen vaikutus lapsen kehitykseen. Hyvät sosiaaliset suhteet, jatkuvuus ja tuki eri kasvuympäristöjen välillä edistää lapsen suotuisaa kehitystä. (Karila ym. 2001, 208.)

Eksosysteemit vaikuttavat lapseen välillisesti, vaikka lapsi itse ei ole niissä aktiivinen toimija. Eksosysteemi on lähiympäristöä laajempi kokonaisuus, jonka osakokonaisuuksia ovat esimerkiksi vanhempien työpaikka, tukipalvelut ja sosiaalis-taloudelliset tekijät. Päivähoiton eksosysteemin kuuluvat työntekijöiden koulutustausta, työskentelyolosuhteet ja työntekijöiden oma henkilökohtainen elämä. (Karila ym. 2001, 209.)

Mikro-, meso- ja eksosysteemien taustalla vaikuttaa makrosysteemi, yhteiskunnan ideologinen systeemi. Makrosysteemi vaikuttaa perheiden ja lasten elämään muun muassa lainsäädännön ja poliittisten ratkaisujen kautta. Yhteiskunta kuitenkin myös eriytyy ja sisältää erilaisia makrosysteemejä. Näillä erillisillä makrosysteemeillä on samankaltainen arvomaailma, käsitysjärjestelmä, sosiaaliset ja taloudelliset resurssit sekä elämäntapa. (Hujala ym. 1998, 21; Karila ym. 2001, 209.)

4.2 Kasvatuskumppanuus

Päivähoitolain (1983/304) mukaan päivähoiton tavoitteena on tukea päivähoitossa olevien lasten koteja näiden kasvatustehtävässä sekä yhdessä kotien kanssa tukea lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä. Kasvatuskumppanuus on lapsen vanhempien tai huoltajan ja päiväkodin työntekijöiden välistä tietoista yhteistyötä lapsen kasvun ja kehityksen tukemiseksi. Lähtökohdana ovat lapsen tarpeet. Kasvatuskumppanuus perustuu Bronfenbrennerin ekologiseen teoriaan, jonka mukaan lapsi kehittyy vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. (Heikkilä ym. 2007, 31.)

Kasvatuskumppanuudessa yhdistyvät vanhempien tiedot ja kokemukset omasta lapsestaan sekä päiväkodin työntekijöiden ammatillinen tieto lapsen kehityksestä. Laajemmassa merkityksessä kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan koko kasvattajayhteisön välistä yhteistyötä, jolloin se sisältää myös lasten vanhempien keskinäisen yhteistyön. Esimerkkinä tästä ovat joissain päiväkodeissa toimivat vanhempainyhdistykset. Päiväkodin työntekijöiden vastuulla on kasvatuskumppanuuden edellytysten luominen sekä ylläpitäminen. (Heikkilä ym. 2007, 31.)

Kasvatuskumppanuutta vahvistavia käytäntöjä ovat turvallinen päivähoiton aloitus ja siihen liittyvät tutustumiskäynnit ja aloituskeskustelu, omahoitajuus, säännölliset, riittävän usein käytävät lapsen varhaiskasvatussuunnitelma - keskustelut, vanhempainillat, juhlat, perhepäivät sekä päivittäiset kuulumisten vaihdot lapsen tuonti- ja hakutilanteissa. Kasvatuskumppanuudessa oleellista on kuunteleminen, kunnioitus, luottamus ja tasavertaisuus. (Heikkilä ym. 2007, 31; Koivula, M. 2004, 80–84.) Hyvä kasvatuskumppanuus luo edellytykset myös huolen puheeksi ottamiselle.

Lapsen päivähoiton aloituksen myötä alkaa myös kasvatuskumppanuus muodostua. Yhteistyö alkaa jo perheen ensimmäisestä tutustumiskäynnistä päiväkoitiin. Vanhempien kanssa tehtävällä alkuvaiheen yhteistyöllä on suuri vaikutus varsinaisen kasvatuskumppanuuden kehittymiselle. Etenkin pienten lasten päivähoiton aloituksessa keskeiseksi tekijäksi nousee vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan välinen yhteistyö. Hyvä yhteistyö mahdollistaa lapsen turvallisen siirtymän kodista päivähoitoon sekä tukee ja vahvistaa lapsen kiintymyssuhteita. (Karikoski & Tiilikka 2011, 79–80.)

Monikulttuurinen kasvatuskumppanuus

Maahanmuuttajataustaisen lapsen päivähoiton aloitukseen ja vanhempien kanssa tehtävään yhteistyöhön on kiinnitettävä erityistä huomiota. Päivähoiton työntekijöiden vastuulla on tilata tulkki tarpeen vaatiessa, vaikka vanhemmat eivät pitäisi tulkin läsnäoloa välttämättömänä. Tulkin pitää olla virallinen tulkki. Sukulaisten ei pitäisi toimia tulkkeina eikä puolisoiden ole hyvä tulkata toisilleen.

Vanhemmille on hyvä korostaa vaitiolovelvollisuuden koskevan myös tulkkeja etenkin, jos maahanmuuttajayhteisö on pieni ja vanhemmilla on pelko tietojen leviämisestä. (Elomaa & Ryyänen 2015.) Maahanmuuttajataustaisen perheen kohtaamisessa korostuvat molemminpuolinen kunnioitus, hyväksyntä sekä työntekijöiden kulttuurisensitiivisyys (Järvi 2005–2007, 14).

Varhaiskasvatuksen työntekijöiden tulee tukea maahanmuuttajataustaisia perheitä oman äidinkielen tai äidinkielen ja kulttuurin säilyttämisessä sekä edistää lapsen suomen tai ruotsin kielen oppimista päiväkodissa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on myös maahanmuuttajataustaisen lapsen sosiaalisten suhteiden tukeminen vertaisryhmässä sekä suomalaiseen kulttuuriin tutustuttaminen. (Heikkilä ym., 2007, 39.) Lapsen henkilökohtaiseen varhaiskasvatussuunnitelmaan voidaan sisällyttää lapsen kotoutumissuunnitelma tai se voidaan tehdä erillisenä. Suunnitelman keskeisimmät osat ovat suomi toisena kielenä -opetus, lapsen kielellinen ja kulttuurinen tausta, lapsen vertaissuhteiden tukeminen sekä lapsen lähiverkoston kartoittaminen. (Kivijärvi 2011, 248.)

4.3 Dialogisuus

Kasvatuskumppanuus perustuu kuuntelemiseen, kunnioitukseen, luottamukseen ja dialogiin (THL 2015). Dialogissa olennaista on juuri kuunteleminen, kunnioitus ja luottamus. Dialogin tavoitteena on pyrkiä ymmärtämään toista, kuunnella ja ottaa vastaan. Dialogissa on aikaa kuunnella sekä itseään että toista osapuolta, ja parhaimmillaan saadaan aikaan luovia ratkaisuja ja sellaista tietoa, jota ei yksin pystyisi saavuttamaan. Dialogissa osapuolet ovat tasavertaisessa asemassa toisiin nähden. Asiakkaan tarpeet ovat kuitenkin ensisijaisia. (Ekström ym. 2008, 87.)

Kasvatuskumppanuudessa ammattilaiset esimerkiksi varhaiskasvatuksessa tai lastensuojelussa sitoutuvat yhdessä vanhempien kanssa edistämään yhteisymmärryksessä lapsen edun, oikeuksien sekä tasapainoisen kasvun, kehityksen ja oppimisen toteutumista. Dialogissa pystytään luottamaan myös asiakkaan asiantuntijuuteen esimerkiksi lapsensa asioissa, jolloin syntyy kokemus jaetusta asiantuntijuudesta (Ekström ym. 2008, 87). Dialogisessa kasvatus-

kumppanuudessa korostuvat kasvattajaosapuolien sitoutuneisuus, yhteisymmärrys ja yhteisvastuullisuus lapsen asioissa. (THL 2015.)

Dialogin toteutuminen vaatii ammattilaiselta kunnioitusta, kiinnostusta ja myötätuntoa asiakasta kohtaan. Asiakas saa kokemuksen kuulluksi tulemisesta ja ammattilainen ymmärtää, että on olemassa erilaisia todellisuuksia ja käsityksiä, joista saa selvän vain toista kuuntelemalla. (THL 2015.)

5 TUTKIMUKSEN TAUSTAA

5.1 Aikaisempi tutkimus aiheesta

Aikaisempaa tutkimusta monikulttuurisesta kasvatuskumppanuudesta on tehty melko vähän, kasvatuskumppanuudesta enemmän. Jaana Niare (2011) tarkastelee tutkimuksessaan ”Kasvatuskumppanuus monikulttuuristen perheiden kanssa” päiväkodin työntekijöiden näkemyksiä monikulttuurisesta kasvatuskumppanuudesta. Tutkimus on kvantitatiivinen tutkimus, jossa aineisto kerättiin kyselyiden avulla.

Tutkimuksen mukaan monikulttuuristen perheiden kanssa tehtävä yhteistyö eroaa suomalaisten perheiden kanssa tehtävästä yhteistyöstä. Yhteistyö monikulttuuristen perheiden kanssa vie enemmän aikaa ja kieliongelmiä on paljon. Yhteistyö eri kulttuurista tulevien perheiden kanssa vaatii työntekijöiltä hyviä vuorovaikutustaitoja. Kasvatuskumppanuutta monikulttuuristen perheiden kanssa voidaan kehittää lisäämällä työntekijöiden koulutusta, aikaa ja pienryhmätöitä. Työntekijöiden työkokemuksella ja sen tuomalla tiedolla on merkitystä kasvatuskumppanuuden toteutumisessa. (Niare 2011.)

Elina Salo ja Heidi Vauhkonen (2011) tutkivat monikulttuurista kasvatuskumppanuutta Päiväkoti Sepänmäessä. Tutkimuksessa tarkasteltiin sekä vanhempien että päiväkodin henkilökunnan näkemyksiä monikulttuurisesta kasvatuskumppanuudesta. Tutkimus on laadullinen tutkimus. Tutkimusaineisto kerättiin haastattelujen avulla.

Tutkimuksessa käy ilmi, että vanhemmat ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä päiväkodin kanssa tehtävään yhteistyöhön. Myös päiväkodin henkilökunta koki yhteistyön hyvänä. Vanhemmat pitivät tärkeänä tietynlaisten kulttuuristen asioiden kuten pukeutumisen ja ruokailukäytäntöjen huomioimista päivähoidossa. Muuten sekä päiväkodin työntekijät että vanhemmat kokivat että maahanmuuttajatausta ei sinänsä määritä perheiden kanssa tehtävää yhteistyötä vaan kasvatuskumppanuutta toteutetaan kaikkien perheiden kanssa samoista lähtökohdista käsin. (Salo & Vauhkonen 2011.)

Korpimäki (2013) tarkastelee tutkimuksessaan ”Kasvatuskumppanuus maahanmuuttajavanhempien näkökulmasta” pakolaistaustaisten vanhempien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta. Muista tutkimuksista poiketen Korpimäki käyttää tutkimuksessaan tulkkveja, jolloin haastateltavat ovat pystyneet vastaamaan kysymyksiin omalla äidinkielellään. Tutkimus on laadullinen tutkimus, jossa aineistonkeruumenetelmänä käytetään puolistrukturoituja haastatteluja. (Korpimäki 2013.)

Tutkimustulosten mukaan vanhemmat ovat tyytyväisiä kasvatuskumppanuuden toteutumiseen ja kokevat tulevansa kuulluiksi. Suhdetta päiväkodin työntekijöihin he kuvailevat hyväksi. Kasvatuskumppanuuden kehittämisen vanhemmat kokevat olevan ensisijaisesti päiväkodin henkilökunnan vastuulla. Kieliongelmat hankaloittavat kuitenkin dialogin toteutumista. Tähän Korpimäki ehdottaa ratkaisuksi erilaisten kommunikaatiomenetelmien käyttöä sekä maahanmuuttajataustaisten työntekijöiden palkkaamista. Maahanmuuttajataustaiset työntekijät tukisivat omalta osaltaan lapsen kielen ja identiteetin kehitystä sekä voisivat toimia kulttuuritulkkveina henkilöstön ja vanhempien välillä. (Korpimäki 2013.)

Marjatta Kekkonen (2012) tarkastelee väitöskirjassaan ”Kasvatuskumppanuus puheena” kasvatuskumppanuuden merkitysten rakentumista varhaiskasvattajien puheissa. Tutkimuksessa analysoidaan sitä, miten varhaiskasvattajat kuvaavat puheissaan kasvattajien, vanhempien ja lasten tapaamisia ja yhteistyötä lapsen eri kasvuympäristöissä. Tutkimuksen tavoitteena on selventää sitä, minäkalaiset yhteistyön tulkinnat ja puhettavat tuottavat kasvatuskumppanuuden merkitysisältöjä.

Kekkonen väitöskirja perustuu sosiaaliseen konstruktionismiin ja diskurssianalyysiin. Diskurssianalyysissä keskitytään kieleen ja kielenkäytön tapoihin. Sosiaalinen todellisuus ja sitä koskeva tieto rakentuvat ihmisten välisissä vuorovaikutussuhteissa. Kielellä on keskeinen merkitys sosiaalisen todellisuuden rakentumisessa.

Kekkonen tutkimuksen mukaan kasvatuskumppanuuden merkityksiä tuotetaan neljässä eri diskurssissa, joita ovat sosiaalisia suhteita koskeva diskurssi, koti-

käyntidiskurssi, varhaiskasvatuksen palveluneuvotteludiskurssi sekä suhteita luovan kommunikaation diskurssi. Tulkintoja lapsen toimijuudesta luodaan kaikissa neljässä diskurssissa.

Tutkimuksessa käy ilmi, että toimivat kasvatuskumppanuuskäytännöt edellyttävät kasvattajilta ymmärrystä kasvatuskumppanuuden prosessimaisesta rakentamisesta, tasavertaisuuden vaalimisesta sekä suhteita luovan kommunikaation tärkeydestä. Kasvatuskumppanuuden kehittämisessä olennaista on se, miten perheiden erilaiset arvot, asenteet ja tuen tarpeet varhaiskasvatuspalveluissa tulkitaan ja miten vanhempien omaa asiantuntemusta vahvistetaan. (Kekkonen 2013.)

5.2 Tutkimuksen aihe, tavoite ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksen aihe on monikulttuurinen kasvatuskumppanuus Sateenkaari Koto ry:n monikulttuurisessa Päiväkoti Villasukassa. Päiväkoti Villasukka on yksi Sateenkaari Koto ry:n kuudesta päiväkodista. Päiväkoti aloitti toimintansa keväällä 2012. Tutkimuksen tavoitteena oli syventää ja kehittää monikulttuurista kasvatuskumppanuutta Päiväkoti Villasukassa. Päiväkoti Villasukka sijaitsee Lausteella, itäisessä Turussa. Lauste on yksi Turun ja koko Suomen monikulttuurisimmista asuinalueista (Salminen 2012, 15). Tutkimuksen suunnittelu lähti liikkeelle omista mielenkiinnonkohteista ja Päiväkoti Villasukan silloisen johtajan kanssa käydystä keskustelusta.

Päiväkodilla oli tarve saada tietoa monikulttuurisesta varhaiskasvatuksesta, sillä päiväkotia oli uusi ja työntekijöillä oli melko vähän tietoa monikulttuurisuudesta. Vanhempien kanssa oli ehditty tehdä yhteistyötä vasta lyhyen aikaa, joten myös heidän näkemyksiä asioista kaivattiin. Kasvatuskumppanuus on yksi Sateenkaari Koto ry:n tärkeimmistä periaatteista, jolle koko toiminta pohjautuu. Näin ollen tuntui myös luonnolliselta tutkia sitä.

Tutkimuskysymykset:

- 1) Mitä mieltä vanhemmat ovat päiväkodin kanssa tehtävästä yhteistyöstä?
- 2) Mitkä ovat monikulttuurisen kasvatuskumppanuuden erityispiirteet?
- 3) Miten monikulttuurista kasvatuskumppanuutta voisi kehittää?

5.3 Kvalitatiivinen tutkimus

Tieteellisessä tutkimuksessa tehdään monesti kahtiajakoa kvalitatiiviseen ja kvantitatiiviseen tutkimukseen. Laadullinen ja määrällinen tutkimus eivät kuitenkaan ole toisiaan poissulkevia vaan ne voidaan ennemmin nähdä jatkumona. Monesti samassa tutkimuksessa käytetään sekä kvalitatiivisia että kvantitatiivisia menetelmiä. Yhteistä näille kummallekin tutkimustyyliille on pyrkimys loogiseen todisteluun ja objektiivisuuteen. (Alasuutari 2011, 31–32.)

Laadullisen tutkimuksen tavoitteena on maailman käsitteellinen ymmärtäminen. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tieteellisyyden kriteeri on laatu, ei määrä. Tapauksia on vähän, mutta analyysi on perusteellinen. Kvalitatiivisilla tutkimusmenetelmillä on mahdollista saavuttaa ilmiöiden prosessiluonne. Tulokset ovat historiallisesti muuttuvia ja paikallisia. Tieteellisen tutkimuksen yksi tärkeimmistä lähtökohdista on sen objektiivisuus. Laadullisessa tutkimuksessa objektiivisuuteen päästään, kun tutkija tunnistaa oman subjektiivisuutensa. (Eskola & Suonranta 1998, 211.)

5.4 Tutkimusmenetelmät

Keräsin tutkimuksen aineiston haastatteluiden ja niitä täydentävien kyselyiden avulla. Haastattelin neljää Päiväkotiviillasukan työntekijää ja kolmea monikulttuurista ja -kielistä vanhempaa. Valikoin haastateltavat heidän monikulttuurisen taustan perusteella. Haastateltavien tuli myös pystyä vastaamaan suomeksi tai englanniksi. Tavoitteenani oli haastatella ainakin viittä vanhempaa, mutta vain kolme vanhempaa halusi osallistua tutkimukseen. Haastattelujen määrän jäädessä vähäiseksi, päätin kerätä vanhemmilta tietoa myös kyselyiden avulla. Jaoin kyselyt seitsemälle perheelle, joista sain takaisin kolme. Haastatteluun

osallistuvat työntekijät edustivat eri ammattiryhmiä ja heillä kaikilla oli kokemusta monikulttuurisesta varhaiskasvatuksesta.

Haastattelulla tarkoitetaan yleensä henkilökohtaista haastattelua, jossa haastattelija kysyy kysymykset suullisesti haastateltavalta. Haastatteleamalla ihmiseltä pystytään kysymään suoraan hänen ajatuksistaan ja tavoistaan toimia. Haastattelun etuna muihin aineistonkeruumenetelmiin verrattuna on myös sen joustavuus, selkeys, toisto ja mahdollisuus väärinkäsitysten korjaamiseen. Kysymysten järjestystä on mahdollista muuttaa ja toisaalta kysyä myös syventäviä kysymyksiä. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 72–77.)

Valitsin haastattelutyypiksi puolistrukturoidun teemahaastattelun. Teemahaastattelussa haastattelun teemat on suunniteltu etukäteen ja kaikkien haastateltavien kanssa käydään jokainen teema läpi. Tutkimuksen teemoja olivat kasvatuskumppanuus ja päivähoidon aloitus, monikulttuurisuus ja kehittäminen (Liite 1). Puolistrukturoitu teemahaastattelu antaa mahdollisuuden avoimille vastauksille ja kysymysten järjestyksen muuttamiselle tilanteen mukaan. Kysymykset ovat kuitenkin kaikille haastateltaville pääsääntöisesti samat. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 47–48.) Haastatteluja täydentävässä kyselyssä oli lyhyt alustus, jossa selitettiin lyhyesti, mitä kysely koskee. Kysely sisälsi sekä avoimia, että suljettuja kysymyksiä ja oli suomen kielellä laadittu. (Liite 2.)

5.5 Aineiston dokumentointi ja analysointi

Dokumentoin haastattelut kirjoittamalla vastaukset ylös sanasta sanaan haastattelutilanteessa. Kirjoitin vastaukset jälkeinpäin uudelleen tietokoneella. Tämän jälkeen ryhmittelin vastaukset aihepiireittäin ja erotin työntekijöiden ja vanhempien vastaukset toisistaan. Teemoittelin aineiston teemahaastattelun teemojen mukaisesti. Teemoja olivat kasvatuskumppanuuden tämänhetkinen tilanne, monikulttuurisuus kasvatuskumppanuudessa, kehittäminen sekä yksityiskohtaisempina teemoina työntekijän kompetenssi ja aloitusvaiheen yhteistyö.

Aineiston analyysimenetelmänä käytin sisällönanalyysiä, jota voidaan pitää yksittäisen menetelmän ohella myös väljänä teoreettisena kehyksenä (Tuomi & Sarajärvi 2002). Sisällönanalyysissä aineisto rajataan tutkimuksen tarkoituksen

ja tutkimustehtävän perusteella. Tämän jälkeen aineisto ryhmitellään aihepiirin mukaan ja sitten teemoitellaan eli etsitään aineistosta tietynlaisia teemoja kuvaavia näkemyksiä. Teemahaastattelun ollessa kyseessä ovat teemat jo valmiiksi jäsenneiltyjä, mikä helpottaa sisällönanalyysin tekemistä.

Sisällönanalyysi auttaa tiivistämään ja yleistämään tutkittavaa ilmiötä. Vaarana on kuitenkin, että tutkimus jää keskeneräiseksi, jos johtopäätöksiin ei kiinnitetä tarpeeksi huomiota. Pelkkä sisällönanalyysi ei sinänsä tuota suoraan tuloksia vaan tutkijan täytyy analyysin pohjalta löytää ja oivaltaa tutkimustulokset. (Tuomi & Sarajärvi 2002.)

5.6 Tutkimuksen luotettavuus

Laadullisessa tutkimuksessa tutkijan on syytä myöntää oma subjektiivisuutensa tutkittavassa asiassa. Luotettavuutta arvioidaan koko tutkimusprosessia tarkastelemalla ja myös tutkijan luotettavuutta arvioidaan. Luotettavuuden kannalta keskeistä laadullisessa tutkimuksessa on tutkimusprosessin tarkka kuvaus sekä tutkijan oma pohdinta. (Eskola & Suoranta 1998, 211.)

Tutkimusaineiston riittävyys ja kattavuus sekä aineiston vahvistuvuus kertovat nekin tutkimuksen luotettavuudesta. Tutkimuksen aineisto koostui seitsemästä haastattelusta ja kolmesta kyselystä. Aineisto on melko suppea eikä sen perusteella voida tehdä yleistyksiä. Aineistoa kertyi kuitenkin hyvin etenkin työntekijöiden haastattelujen osalta. Tutkimuksen tulokset ovat samankaltaisia aiheesta tehtyjen aikaisempien tutkimuksien kanssa, mikä vahvistaa tutkimuksen luotettavuutta.

Tutkimuksen aihe on monikulttuurinen kasvatuskumppanuus. Kasvatuskumppanuus käsitteenä voi olla vieras muille kuin kasvatusalan ammattilaisille. Kuitenkin aloituskeskustelussa vanhemmille kerrotaan päivähoiton arvoista ja kasvatuskumppanuudesta. Tutkimuksessa käytin vanhempien kanssa käsitettä yhteistyö.

Olin ehtinyt olla harjoittelijana tutkimuspäiväkodissa pari viikkoa ennen kuin aloin kysellä vanhempien halukkuutta osallistua haastatteluun. Olin vanhemmil-

le siis jo jonkin verran tuttu. Uskon, että useampi vanhempi olisi osallistunut haastatteluun, jos olisin ehtinyt tutustua heihin vielä paremmin. Laitoin päiväkodin seinälle ilmoittautumislomakkeen, johon vanhempi sai merkitä ajankohdan. Haastatteluajankohtia oli tarjolla melko runsaasti, joten en usko että se vaikutti vanhempien vähäiseen osallistumiseen.

Tutkimuksessa ei käytetty tulkkia, sillä haastateltavat puhuivat kaikki melko hyvää suomea. Jälkeenpäin mietin, olisiko tulkin käyttö lisännyt aineiston määrää monipuolistamalla vastauksia sekä lisäämällä haastatteluun osallistuneiden määrää.

Ennen tutkimusta painotin, että käsittelen tutkimusaineiston siten, että haastateltavia ei pysty yhdistämään vastauksiin tutkimuksen missään vaiheessa. Silti voi olla mahdollista, että vanhemmilla oli pelko siitä, että heidät tunnistettaisiin. Haastattelut pidettiin Päiväkoti Villasukassa rauhallisessa tilassa, jossa ei ollut ulkopuolisia läsnä.

6 TULOKSET

6.1 Kasvatuskumppanuus Päiväkoti Villasukassa

Päiväkoti Villasukan lasten vanhemmat ovat pääsääntöisesti hyvin tyytyväisiä yhteistyöhön päiväkodin henkilökunnan kanssa. Vanhemmat kokevat, että yhteistyö on hyvää ja he saavat mielestensä riittävästi tietoa lapsensa päiväkotipäivistä. Vanhemmat kokevat myös, että lapsen päivähoidon aloitus sujui hyvin. Vain yhdessä tapauksessa haastateltava oli sitä mieltä, että lapsen päivähoidon aloituksen yhteydessä tietoa ei saatu riittävästi päiväkodin henkilökunnalta. Päiväkodin johtajan laatimaan kuukausitiedotteeseen oltiin tyytyväisiä, samoin työntekijöiden avoimuuteen.

Päiväkoti Villasukan työntekijät kokevat, että vanhempien kanssa on helppo tehdä yhteistyötä. Monikulttuuristen perheiden kanssa päivähoidon aloitukseen ja tutustumiseen varataan riittävästi aikaa. Päivittäistä kuulumisten vaihtoa pidetään tärkeänä osana kasvatuskumppanuutta, kuten myös vanhempainiltoja ja lapsen varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluja. Sateenkaari Koto ry:n päiväkodeissa pidetään tenavatunteja säännöllisesti lapsen aloittaessa päivähoidossa, lapsen syntymäkuukautena ja aina kun tarve vaatii, esimerkiksi kun perheen elämäntilanteessa tapahtuu muutoksia.

Sateenkaari Koto ry. järjestää säännöllisesti perheen päiviä, jotka nekin tukevat omalta osaltaan kasvatuskumppanuutta, myös sen laajemmassa merkityksessä. Perheen päivät ovat Sateenkaari Koto ry:n lasten ja heidän perheiden yhteisiä vapaamuotoisia retkipäiviä, joihin ovat tervetulleita sekä lapset perheineen että työntekijät. Tarkoituksena on tutustua toisiinsa erilaisissa toimintaympäristöissä ja näin lisätä yhteisöllisyyttä. Perheen päivissä vanhemmilla on mahdollisuus tutustua myös toisiin vanhempiin ja näin kasvatuskumppanuus laajenee parhaimmillaan koskemaan koko kasvattajayhteisöä (Heikkilä ym. 2007, 31).

6.2 Monikulttuurisen kasvatuskumppanuuden erityispiirteet

Tutkimuksen mukaan monikulttuurinen kasvatuskumppanuus vaatii aikaa ja panostusta erityisesti alkuvaiheen yhteistyöhön perheen kanssa. Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten perheiden kanssa keskusteluihin tarvitaan monesti mukaan tulkki, jotta asiat tulevat ymmärretyiksi. Etenkin aloituskeskustelussa ja myöhemmin lapsen varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluissa on hyvä olla tulkki mukana. Myös monien muiden asioiden ja tilanteiden selvittäminen voi vaatia tulkin läsnäoloa. Tulkin tilaaminen on päiväkodin työntekijöiden vastuulla ja vaikka vanhemmat eivät kokisi tulkkausta tarpeelliseksi, on päiväkodin henkilöstön arvioitava tulkin tarpeellisuus tilannekohtaisesti. (Elomaa & Ryyänen 2015.)

Aloituskeskustelussa kerrotaan kattavasti kasvatuskumppanuudesta, Sateenkaari Koto ry:stä sekä päiväkodin käytännöistä. Vanhempia autetaan tarvittaessa lomakkeiden täytössä ja muissa asioissa. Vanhemmat täyttävät kulttuuripassin ja samalla keskustellaan päivähoitoon vaikuttavista kulttuurisista erityispiirteistä kuten uskonnosta ja ruuasta. Kulttuuripassissa kysytään lapsen äidinkieltä, tunnekieltä, perheessä puhuttuja kieliä ja lapsen syntymämaata. Myös vanhempien vastaavia tietoja kysytään. Vanhemmat saavat kertoa, mitkä maat perhe kokee kotimaiksi ja miten uskonto vaikuttaa ruokailuun, pukeutumiseen ja muihin päiväkodin arkeen vaikuttaviin asioihin. Kulttuuripassi sisältää myös tiedot perheen tärkeistä juhlista ja siitä, miten niitä vietetään. Vanhemmat saavat merkitä passiin, mihin päiväkodin juhliin lapsi saa osallistua ja saako lapsi osallistua evankelis-luterilaisen kirkon tapahtumiin tai käydä tutustumassa kirkossa.

Aloituskeskustelussa vanhemmille kerrotaan päiväkodin säännöistä ja annetaan ohjelehtinen, jossa on tarkempaa tietoa esimerkiksi pukeutumisesta ja sairastamisesta. Yhdessä vanhempien kanssa lapselle laaditaan S2-suunnitelma, josta ilmenee se, miten lapsen suomen kielen ja kulttuurin oppimista edistetään päiväkodissa. Samalla vanhemmille kerrotaan myös lapsen äidinkielen ja kulttuurin säilyttämisen tärkeydestä ja vanhempien vastuusta asiassa. Lapsen oman äidinkielen ja kulttuurin säilyttäminen on ensisijaisesti vanhempien vastuulla (Heikkilä ym. 2007, 39). Oman äidinkielen ja kulttuurin säilyttäminen on

tärkeää muun muassa lapsen identiteetin kehittymisen kannalta (Paavola & Talib 2010, 63–66).

Päiväkoti Villasukassa työskentelee, ja on työllistettyinä tai harjoittelijoina eri kulttuureista tulevia ihmisiä, jotka omalta osaltaan helpottavat lasten sopeutumista päiväkotiin ja tukevat lapsen identiteetin kehittymistä (Moniku 2005–2007). Myös lapsen vanhemmalle tarjotaan mahdollisuus tulla harjoitteluun päiväkotiin lapsen aloittaessa päivähoidon. Bronfenbrennerin ekologisen teorian mukaan lapsen toimiminen monikulttuurisissa ympäristöissä voi edistää lapsen kehitystä edellytyksenä, että suhteet mikrosysteemien, tässä tapauksessa kodin ja päiväkodin välillä toimivat (Karila ym. 2001, 212). Lapsen vanhemman läsnäolo päiväkodissa auttaa lasta sopeutumaan päiväkotiin sekä tuo vanhemmille arvokasta tietoa päiväkodin käytännöistä. Vanhemmat käyvät lapsensa kanssa tutustumassa päiväkotiin useamman kerran, jotta aloitus sujuisi hyvin ja molemminpuolinen luottamus muodostuisi.

Työntekijän osaaminen

Työntekijöiden käsitykset työntekijöiden monikulttuurisesta osaamisesta vastaavat aikaisempien tutkimuksien tuloksia (Paavola & Talib 2010; Niare 2011). Tutkimuksessa ilmeni, että monikulttuurinen kasvatuskumppanuus vaatii työntekijältä suvaitsevaisuutta, kärsivällisyyttä, moniammatillista yhteistyötä sekä ymmärrystä eri kulttuureita kohtaan. Työntekijät tiedostivat sen, minkälaista osaamista he tarvitsevat. Työntekijän tulee olla aidosti kiinnostunut monikulttuurisesta työstä sekä luoda rauhassa luottamusta vanhempiin. Työntekijöiltä vaaditaan läsnäoloa, sensitiivisyyttä ja vanhempien tasa-arvoista kohtaamista. Työntekijän tulee olla avoin ja positiivinen sekä sietää keskeneräisyyttä. Monikulttuurisessa kasvatuskumppanuudessa työntekijältä vaaditaan hyviä ja monipuolisia vuorovaikutustaitoja. Tutkimuksessa ilmeni, että työntekijät toivovat lisää koulutusta monikulttuurisuuteen liittyen.

6.3 Monikulttuurisen kasvatuskumppanuuden kehittäminen

Tutkimukseen osallistuvat vanhemmat olivat pääsääntöisesti tyytyväisiä kasvatuskumppanuuteen päiväkodin työntekijöiden kanssa eikä kehitysideoita juurikaan noussut. Keskusteluja työntekijöiden kanssa pidettiin tärkeinä sekä mahdollisuutta pitää palaverieita tarpeen vaatiessa.

Päiväkodin työntekijöiden vastauksissa korostui myös keskusteluiden tärkeys kasvatuskumppanuutta kehittäessä. Vanhempainiltoja katsottiin tärkeäksi järjestää kahdesti vuodessa, samoin lapsen varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluja. Ongelmaksi koettiin vanhempien vähäinen osallistuminen vanhempainiltoihin. Myös Sateenkaari Koto ry:n järjestämiin perhepäiviin vanhemmat osallistuvat huonosti. Kehittämisehdotukseksi osallistumisen lisäämiseksi nähtiin tuki ja kannustus. Muita tutkimuksessa ilmenneitä kehittämisehdotuksia olivat perhetyö sekä Muksunkirjan käyttöönotto. Monikulttuurista kasvatuskumppanuutta voidaan kehittää myös kouluttamalla työntekijöitä. Työntekijöiden vastauksissa ilmeni tarve ja halukkuus monikulttuurisuuskoulutukseen.

Muksunkirja on sähköinen työväline, jonka tavoitteena on parantaa vuorovaikutusta kodin ja päiväkodin välillä. Muksunkirja sisältää muun muassa Muksunkansion, johon päiväkodin kasvattajat dokumentoivat tapahtumia lapsen päivästä sekä kuvin että tekstein. Muksunkirja sisältää myös lasten varhaiskasvatussuunnitelmat sekä reissuvihon, jossa tiedotetaan tärkeistä tapahtumista.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksen perusteella monikulttuurinen kasvatuskumppanuus toimii hyvin Päiväkoti Villasukassa. Yhteistyö on sujuvaa sekä tutkimukseen osallistuneiden vanhempien että työntekijöiden mielestä. Kaikki kasvatuskumppanuuteen liittyvät tärkeät osa-alueet toteutuvat Päiväkoti Villasukan työntekijöiden toiminnassa ja työntekijät ottavat vastuuta kasvatuskumppanuuden edellytysten luomisesta ja ylläpitämisestä. Myös Sateenkaari Koto ry. toimii aktiivisesti päiväkotiansa kasvatuskumppanuuden ja yhteisöllisyyden toteutumisen puolesta.

Työntekijät ovat tietoisia monikulttuurisen kasvatuskumppanuuden erityispiirteistä ja oman osaamisensa merkityksestä monikulttuurisen kasvatuskumppanuuden toteutumisessa. Päiväkoti Villasukassa monikulttuurisen kasvatuskumppanuuden tuomiin haasteisiin vastataan palkkaamalla ja ottamalla harjoittelijoiksi monikulttuurisia työntekijöitä. Alkuvaiheen yhteistyöhön ja vanhempien tiedottamiseen panostetaan paljon. Lapsen ja perheen kulttuurista ollaan kiinnostuneita ja kulttuuriset erityispiirteet otetaan huomioon päiväkodin arjessa.

Tutkimuksesta nousseet kehitysideat jäivät vähäisiksi. Kasvatuskumppanuus toteutuu Päiväkoti Villasukassa hyvin. Monikulttuurista kasvatuskumppanuutta vahvistetaan ja kehitetään koko ajan arjessa, dialogissa vanhempien kanssa. Vanhempien tukeminen ja kannustus nähdään keinona heidän osallisuutensa lisäämiseen.

Pohdintaa

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää vanhempien ja päiväkodin työntekijöiden näkemyksiä monikulttuurisen kasvatuskumppanuuden toteutumisesta, tarkastella monikulttuurisen kasvatuskumppanuuden erityispiirteitä ja selvittää, miten monikulttuurista kasvatuskumppanuutta voisi kehittää.

Tutkimuksen tulokset toivat vastauksia tutkimuskysymyksiin etenkin työntekijöiden haastatteluaineiston osalta. Vanhempien vastaukset olivat suppeita ja kehittämideoita nousi esille vähän. Tutkimus toi esille useita monikulttuurisen kasvatuskumppanuuden erityispiirteitä ja vastasi hyvin kyseiseen tutkimusky-

symykseen. Kehittämisaajatusten vähäinen määrä saattoi johtua päiväkodin työntekijöiden ja vanhempien tyytyväisyydestä monikulttuuriseen kasvatuskumppanuuteen.

Tutkimuksen luotettavuutta olisi ollut mahdollista parantaa lisäämällä haastatteluvien määrää. Myös tulkin käyttö ja kyselyiden kääntäminen englanniksi tai vanhempien omalle äidinkielelle olisi voinut tuoda kattavamman aineiston. Näin jälkikäteen olisin myös nauhoittanut kyselyt sekä muokannut haastattelurunkoa ja kyselyä hieman erilaiseksi. Kasvatuskumppanuus -käsitettä olisi voinut avata vanhemmille vielä ennen haastattelun alkua ja käyttää myös vanhempien kanssa tätä käsitettä yhteistyön sijaan. Yhteistyö on kuitenkin kasvatuskumppanuutta huomattavasti suppeampi käsite.

Monikulttuurisuustutkimuksen tekeminen on tärkeää, sillä Suomi tulee koko ajan entistä monikulttuurisemmaksi. Jatkotutkimusta voisi tehdä monikulttuurisen lapsen identiteetin kehittymisestä ja tukemisesta varhaiskasvatuksessa sekä varhaiskasvatuksen merkityksestä lapsen ja perheen kotoutumisen kannalta.

LÄHTEET

- Alasuutari, P. 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. Tampere: Vastapaino.
- Asetus lasten päivähoidosta 22.12.1994/1336.
- Eerola-Pennanen, P. 2011. Monikulttuurisuus varhaiskasvatuksessa. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) 2011. Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Ekström, L.; Leppämäki, P. & Vilén, M. 2008. Vuorovaikutuksellinen tukeminen. 3., uudistettu painos. Helsinki: WSOY.
- Elomaa, T. & Ryyänen M. 2015. Hyvän päivähoiton aloitus -koulutus. 22.10.2015. Helsingin kaupunki. Varhaiskasvatusvirasto. Pohjoinen varhaiskasvatusalue.
- Eskola, J. & Suonranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Halme, K. & Vataja, A. 2011. Monikulttuurinen varhaiskasvatus ja esiopetus. Helsinki: Tammi.
- Heikkilä, M.; Ihalainen, S-L. & Välimäki, A-L. 2007. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Stakes:Oppaita 56. Helsinki: Stakes.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2000. Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S.; Remes, P. & Sajavaara, P. 2004. Tutki ja kirjoita. 10., uudistettu painos. Helsinki: Tammi.
- Hujala, E.; Nivala, V.; Parrila-Haapakoski, S. & Puroila, A-M. 1998. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Tampere: Varhaiskasvatus 90 Oy.
- Järvi, I. 2005–2007. Monikulttuurinen varhaiskasvatus. Pääkaupunkiseudun toimintamalli. Teoksessa Bisi, A.; Jauhola, H.; Järvi, I. & Rusama, P. (toim.) 2005–2007. Monikulttuurinen varhaiskasvatus - toimintamalli ja työmenetelmiä. Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus SOCCA MONIKU -hanke.
- Karikoski, H. & Tiilikka, A. 2011. Eheä kasvupolku – haaste yhteistyölle. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) 2011. Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Karila, K. & Puroila, A-M. 2001. Bronfenbrennerin ekologinen teoria. Teoksessa Karila, K.; Kinno, J. & Virtanen, J. 2001. Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Kekkonen, M. 2012. Kasvatuskumppanuus puheena. Akateeminen väitöskirja. Kasvatustieteiden yksikkö. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Kivijärvi, T. 2011. Maahanmuuttajataustaisen lapsen ja perheen tukeminen, Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) 2011. Varhaiskasvatuksen käsikirja.
- Koivula, M. 2004. Vanhempien kokemuksia perhetyöstä päiväkodissa. Teoksessa Keskinen, S. & Virjonen, H. 2004. Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoitossa. Helsinki: Tammi.
- Laki lasten päivähoidosta 25.3.1983/304.
- Lehtonen, M. & Löytty, O. 2003. Miksi Erilaisuus? Teoksessa Lehtonen, M. & Löytty, O. (toim.) 2003. Erilaisuus. Tampere: Vastapaino.

Lipponen, P. & Talib, M-T. 2008. Kuka minä olen? Monikulttuuristen nuorten identiteettipuhetta. Kasvatusalan tutkimuksia 37. Turku: Suomen Kasvatustieteellinen seura.

Maahanmuuttovirasto 2015. Viitattu 5.11.2015. <http://www.migri.fi>> Medialle > Tiedotteet > Lehdistötiedotteet > Arvio koko vuoden turvapaikanhakijamäärästä on edelleen 15 000.

Maahanmuuttovirasto 2014. Viitattu 17.8.2015. <http://www.migri.fi>> Tietoa virastosta > Tilastot > 2014 tilastot.

Moniku -sosiaalinen vahvistaminen pääkaupunkiseudun monikulttuurisessa varhaiskasvatuksessa 2005—2007. Monikulttuurinen varhaiskasvatus. Pääkaupunkiseudun toimintamalli. Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus, Socca.

Mäkinen, M. 2011. Minä olen ja kuulun! Lapsen identiteetin tukeminen. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) 2011. Varhaiskasvatuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus.

Niare, J. 2011. Kasvatuskumppanuus monikulttuuristen perheiden kanssa. Opinnäytetyö. Sosiaalialan koulutusohjelma. Vaasa: Vaasan ammattikorkeakoulu.

Paavola, H. & Talib, M-T. 2010. Kulttuurinen moninaisuus päiväkodissa ja koulussa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Perustuslaki 11.6.1999/731.

Räty, M. 2002. Maahanmuuttaja asiakkaana. Helsinki: Tammi.

Saari, M. 2013. Maahanmuuttajakeskittymiä on muuallakin kuin pääkaupunkiseudulla. Hyvinvointikatsaus 3/2013. Tilastokeskus. Viitattu 7.11.2015 > www.stat.fi> Artikkelit> Maahanmuuttajakeskittymiä on muuallakin kuin pääkaupunkiseudulla.

Salminen, K. 2012. Turun maahanmuuton kuva. Tutkimuskatsauksia 5/2012. Turun kaupunki. Kaupunkitutkimus- ja tietoyksikkö.

Salo, E. & Vauhkonen, H. 2011 Monikulttuurinen kasvatuskumppanuus Päiväkoti Sepänmäessä. Opinnäytetyö. Sosiaalialan koulutusohjelma. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu.

Saukkonen, P. 2013. Erilaisuuksien Suomi. Vähemmistö- ja kotouttamispolitiikan vaihtoehdot. Helsinki: Gaudeamus.

Sisäministeriö 2015. Viitattu 17.8.2015 > www.intermin.fi > Julkaisut > Maahanmuutto > Suomen maahanmuuttostrategia.

Tampereen yliopisto 2015. Viitattu 5.11.2015
<http://www.uta.fi/avoinyliopisto/arkisto/sosiaaliantropologia/antropologia2.html>.

THL, Terveystieteiden tutkimuskeskus 2015. Viitattu 7.11.2015 > www.thl.fi > Aiheet > Lapset, nuoret ja perheet > Työn tueksi > Varhainen avoin yhteistoiminta ja dialogiset menetelmät > Kasvatuskumppanuus.

Tilastokeskus 2015. Viitattu 17.8.2015 > www.stat.fi > Etusivu > Tilastot > Väestö > Väestörakenne > 2013 > vuosikatsaus > Liitekuvio 2. Suurimmat ulkomaalaistaustaisten taustamaaryhmittä 2013.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Turkulainen 7.3.2013. Turun maahanmuuttajat keskittyvät neljään lähiohön. Viitattu 8.11.2015 > <http://www.turkulainen.fi/artikkeli/226618-turun-maahanmuuttajat-keskittyvat-neljaan-lahiohon>.

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2015. Kotouttaminen. Turun kaupungin kotouttamisohjelma 2014—2017. Viitattu 12.8.2015.
www.kotouttaminen.fi/files/41558/Turun_kaupungin_kotouttamisohjelma_2014-2017.pdf

UNICEF 2015a. Mikä on lapsen oikeuksien sopimus? Viitattu 25.5.2015. <https://www.unicef.fi> > Lapsen oikeudet > Mikä on lapsen oikeuksien sopimus?

UNICEF 2015b. Lapsen oikeuksien sopimus. Viitattu 25.5.2015. <https://www.unicef.fi> > Lapsen oikeudet > Sopimus kokonaisuudessaan > Lapsen oikeuksien sopimus (pdf).

Yhdenvertaisuuslaki 30.12.2014/1325.

Yle 18.7.2015. Viitattu 20.8.2015 > Yle > Uutiset > Ulkomaat > Irakilaisperhe odottaa Suomesta turvapaikkaa — karkotuspäätös pimentää taivaan.

Haastattelurunko

Kasvatuskumppanuus ja päivähoiton aloitus

Minkälaiseksi koet yhteistyön päiväkodin työntekijöiden ja vanhempien välillä?
Miten lapsen päivähoiton aloitus sujui?
Kävittekö tutustumassa päiväkotiin?
Kävittekö aloituskeskustelun?
Oliko suomalainen päivähoitojärjestelmä teille entuudestaan tuttu?
Saitteko riittävästi tietoa päivähoiton aloitukseen liittyen?

Minkälaista kasvatuskumppanuus on tällä hetkellä Päiväkoti Villasukassa?
Miten lapsen päivähoiton aloitus on järjestetty?
Miten perheille kerrotaan suomalaisesta päivähoitojärjestelmästä?

Monikulttuurisuus

Miten lapsen kieli- ja kulttuuri huomioidaan lapsen päivähoiton aloituksessa?
Tehdäänkö lapselle erillinen kotoutumissuunnitelma tai S2-suunnitelma?
Mitä omaan kulttuuriin liittyviä asioita toivotte päiväkodin työntekijöiden huomioivan?
Miten ymmärrät käsitteen monikulttuurisuus?
Miten ymmärrät käsitteen monikulttuurisuuskasvatus?
Mitä monikulttuurisuus merkitsee sinulle?
Mitkä ovat monikulttuurisen kasvatuskumppanuuden erityispiirteet?
Minkälaista osaamista työntekijä tarvitsee monikulttuurisessa päiväkodissa?

Kehittäminen

Miten yhteistyötä vanhempien ja päiväkodin työntekijöiden välillä voisi kehittää?
Mitä toivomuksia teillä on päiväkodin työntekijöille?

2.2.2015

MONIKULTTUURINEN YHTEISTYÖ-TUTKIMUS

Hyvät Vanhemmat,

teen tutkimusta vanhempien ja päiväkodin välisestä yhteistyöstä ja sen kehittämisestä. Vastaathan tämän paperin kysymyksiin ja palauta se päiväkotiin, kiitos! Kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti.

1. Saitteko riittävästi tietoa lapsen päivähoiton aloitukseen liittyen? __kyllä__en.

Mitä tietoa olisitte kaivanneet?

2. Toimiiko yhteistyö vanhempien ja päiväkodin välillä? __kyllä__ei.

Jos ei niin miksi?

3. Saatteko riittävästi tietoa lapsenne päiväkotipäivistä? __kyllä__en.

4. Miten toivot päiväkodin tukevan lapsen omaa kulttuuria?

5. Mitä monikulttuurisuus sinulle merkitsee ja miten se näkyy perheenne arjessa?

6. Miten yhteistyötä vanhempien ja päiväkodin välillä voisi parantaa?

7. Mitä toivomuksia teillä on päiväkodin työntekijöille?

Kiitos vastauksista!

Heini Alén, Turun ammattikorkeakoulu